

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Бурашнікової Олени Сергіївни

на тему: «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку:
соціально-філософський аналіз»,

що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань
03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія

1. Актуальність теми дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз» зумовлена глибинними трансформаціями сучасного суспільства, що відбуваються під впливом цифрових технологій. У XXI ст. цифровізація перетворилась з виключно технологічного процесу на один з провідних чинників цивілізаційного розвитку, який визначає характер взаємодії між державою, суспільством і громадянином. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження цифрової трансформації податкової системи, оскільки саме податки виступають фундаментальним інструментом забезпечення функціонування держави, реалізації соціальної політики та досягнення цілей сталого розвитку.

Сучасна податкова система функціонує в умовах переходу до цифрового суспільства, у якому інформація, алгоритми та дані стають ключовими ресурсами соціального управління. Цифровізація змінює традиційні механізми податкового адміністрування, сприяє підвищенню прозорості, ефективності та оперативності управлінських процесів, водночас породжуючи нові соціальні, етичні та світоглядні виклики. Використання цифрових платформ, автоматизованих систем контролю,

штучного інтелекту та алгоритмічного аналізу трансформує характер податкових відносин, формуючи нові моделі взаємодії між державою та платниками податків.

Особливої значущості проблема цифровізації податкової системи набуває в контексті реалізації концепції сталого розвитку. Сучасні глобальні виклики, пов'язані з економічною нестабільністю, цифровою нерівністю, екологічними загрозами та кризою суспільної довіри, потребують пошуку нових механізмів ефективного державного управління. У цьому аспекті цифровізація податкової системи розглядається як інструмент забезпечення фінансової стабільності, прозорості розподілу ресурсів, зміцнення інституційної спроможності держави та досягнення балансу між економічними, соціальними й екологічними складовими розвитку. Саме тому виникає необхідність комплексного соціально-філософського осмислення цифрової трансформації податкової сфери як чинника сталого розвитку сучасного суспільства.

Цифровізація змінює не лише організаційні механізми функціонування податкової системи, а й саму природу соціальної реальності – формування цифрової держави супроводжується появою нових форм влади, контролю та комунікації, які реалізуються через інформаційні системи й алгоритми, що актуалізує питання співвідношення ефективності державного управління та захисту прав людини, забезпечення цифрової справедливості, прозорості алгоритмічних рішень і збереження приватності особистості. У зв'язку з цим цифровізація податкової системи потребує аналізу не лише з економічної чи правової точки зору, а й у ширшому соціально-філософському вимірі, який дозволяє виявити її вплив на трансформацію суспільних цінностей, соціальних практик та інститутів.

України в умовах повоєнного відновлення та європейської інтеграції досліджується проблема набуває особливої ваги, адже відбудова держави потребує створення ефективної, прозорої та технологічно розвиненої податкової системи, здатної забезпечити стабільне наповнення бюджету, підтримку економічного розвитку та зміцнення суспільної довіри до державних інституцій. Успішна

цифровізація податкової системи може стати важливим чинником модернізації державного управління, зниження корупційних ризиків, підвищення якості публічних послуг та інтеграції України до глобального цифрового простору.

Сучасний соціально-філософський аналіз цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку відображений у роботах філософського, економічного, соціального напрямку зарубіжних та вітчизняних робіт. Стан наукового опрацювання теми аналізується за наступними напрямками:

Філософсько-методологічний напрям охоплює дослідження цифровізації як суспільного процесу, у межах якого аналізуються трансформації природи держави, довіри, соціального контракту, переосмислення ролі податкової системи в умовах цифрового суспільства. Це роботи таких авторів, як В. Андрущенко, Т. Бутченко, В. Воронкова, В. Глазунов, О. Дзьобань, А. Кравченко, О. Краснокутський, І. Чайка, І. Утюж, Н. Бостром, М. Кастельс, Н. Луман, О. Тоффлер, Л. Флоріді, Р. Флорида, Ю. Харарі, та ін.

Економіко-інституційний напрям зосереджений на дослідженні цифровізації податкової системи як інструменту підвищення ефективності фіскальної політики та забезпечення сталого розвитку. У працях цього напрямку розглядаються питання автоматизації адміністрування податків, зниження трансакційних витрат, боротьби з тіньовою економікою, впровадження електронних сервісів та аналітичних платформ у податковій сфері. Це роботи таких авторів, як Н. Метеленко, А. Череп, О. Череп, В. Оглобдіна, К. Брайан, Т. Гріффітс, Дж. Стігліц, М. Тегмарк, Т. Пікетті та ін.

Соціально-комунікативний напрям націлений на вивчення впливу цифровізації податкової системи на взаємодію держави і суспільства. Основна увага приділяється формуванню податкової культури, підвищенню рівня прозорості та довіри громадян, розвитку електронної демократії та цифрових сервісів як механізмів комунікації між платниками податків і державою. Це роботи таких

авторів, як К.-О. Апель, З. Бауман, Е. Гідденс, П. Бурдьє, Р. Патнем, Я. ван Дейк та ін.

Технологічно-управлінський напрям охоплює дослідження впровадження цифрових технологій (Big Data, штучний інтелект, блокчейн) у систему податкового адміністрування. У межах цього підходу аналізуються інноваційні моделі управління, GovTech-рішення, цифрові платформи, кібербезпека, ризики цифрової трансформації податкових органів. Такий поділ дозволяє комплексно осмислити і виявити міждисциплінарний характер проблеми цифровізації податкової системи в контексті сталого розвитку. Це роботи Д. Белла, М. Гудмена, С. Гупта, К. Шваба, Е. Бріньольфссона, Кай-Фу Лі, К. Кевіна, К. Лохані, Е. Макафі, К. Скіннера, Д. Тапскотта, М. Янсїті та ін.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертація виконана у межах держбюджетної науково-дослідної роботи Запорізького національного університету «Цифрова людина і суспільство у контексті глобальних викликів», затвердженої планом Міністерства освіти і науки України (Держаний реєстраційний номер 122U001432, 2022-2024 рр.), де авторкою розроблено концепцію цифровізації податкової системи. Тему дисертації «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз» затверджено протоколом №3 від 24 жовтня 2022 р., уточнено протоколом № 1 від 23 січня 2025 р. Науково-технічною радою Запорізького національного університету.

2. Відповідність змісту дисертації спеціальності, з якої вона подається до захисту.

Обґрунтованість наукових положень і висновків дисертації **Бурашнікової Олени Сергіївни** забезпечується чіткою структурою дослідження, послідовним

розв'язанням поставлених наукових завдань, опорою на сучасний науковий доробок вітчизняних і зарубіжних учених.

У першому розділі роботи *«Теоретико-методологічні засади цифровізації податкової системи як чинника сталого розвитку»* здійснено ґрунтовне теоретико-методологічне осмислення цифровізації податкової системи як складного соціального феномена, що визначає трансформацію сучасної державності та механізмів суспільного розвитку. Авторка послідовно аналізує еволюцію історико-філософських уявлень про оподаткування від античної доби до сучасності, доводячи, що податки поступово перетворилися з інструмента фіскального забезпечення держави на важливий механізм реалізації принципів соціальної справедливості, відповідальності та сталого розвитку. Значну увагу приділено удосконаленню поняттєво-категоріального апарату дослідження, зокрема розкриттю змісту категорій «цифрова податкова довіра», «алгоритмічна справедливість», «цифрова державність». Науково цінним є запропонований методологічний підхід, який поєднує діалектичну, синергетичну, постструктуралістську, постмодерну та аксіологічну традиції аналізу. Завдяки цьому цифровізація податкової системи розглядається не лише як технологічний процес, а як чинник формування нових моделей довіри, взаємодії держави і громадянина, а також як важлива передумова сталого розвитку суспільства. Розділ формує цілісну теоретичну основу дослідження та забезпечує належне підґрунтя для подальшого аналізу концептуальних і прикладних аспектів цифрової трансформації податкової системи.

Другий розділ роботи *«Концептуальні засади цифровізації податкової системи як чинника сталого розвитку»* присвячений розкриттю концептуальних засад цифровізації податкової системи в умовах становлення цифрової держави та глобального інформаційного суспільства. У центрі уваги перебуває аналіз міжнародного досвіду використання штучного інтелекту в податковому адмініструванні, що дозволило виявити сучасні тенденції автоматизації

податкового контролю, прогнозної аналітики, виявлення податкових ризиків і підвищення ефективності взаємодії держави з платниками податків. Важливим здобутком розділу є дослідження ризиків цифровізації, які розглядаються не лише у технологічному, а й у соціально-філософському вимірі. Авторка переконливо демонструє, що алгоритмізація управлінських процесів здатна породжувати нові форми соціальної нерівності, інформаційної асиметрії, посилення контролю та загрози приватності. Наукову цінність має систематизація сучасних концепцій цифровізації податкової системи, що поєднують економічні, технологічні, управлінські та гуманістичні підходи. У результаті цифровізація інтерпретується як цивілізаційний механізм модернізації державного управління, який забезпечує прозорість, ефективність і довіру, водночас потребуючи належного етичного та правового регулювання.

У третьому розділі дисертації *«Напрями оптимізації цифрової податкової системи як чинника сталого розвитку в умовах повоєнного відновлення України»* представлено авторське бачення перспектив розвитку цифрової податкової системи в контексті повоєнного відновлення України та забезпечення її сталого розвитку. Особливу увагу приділено формуванню соціально-філософської моделі цифровізації податкової системи, яка ґрунтується на поєднанні ефективності державного управління, соціальної справедливості, відкритості та інституційної довіри. Авторка розглядає цифровізацію як інструмент оновлення суспільного договору між державою та громадянином, що передбачає перехід від адміністративно-контрольної до сервісно-партнерської моделі взаємодії. Вагомим результатом є обґрунтування напрямів оптимізації цифрової податкової системи через розвиток електронних сервісів, підвищення прозорості адміністрування, удосконалення цифрової інфраструктури та формування цифрової податкової культури. Значний інтерес становить аналіз цивілізаційної готовності України до подальшої цифрової трансформації, яка розглядається як комплекс технологічних, інституційних, соціокультурних і ціннісних чинників. Авторка доводить, що

успішна цифровізація податкової системи може стати одним із ключових інструментів зміцнення державності, підвищення економічної стійкості та інтеграції України до глобального цифрового простору.

Достовірність та валідність отриманих результатів підтверджуються застосуванням методології, критичним осмисленням наукових концепцій, поглядів та підходів до досліджуваного феномена. Значна увага приділена публікаціям у фахових виданнях, апробації основних положень дослідження на наукових конференціях, що підвищує рівень наукової верифікації роботи.

Дисертаційна робота Бурашнікової Олени Сергіївни є завершеною науковою працею. Обґрунтованість висунутих здобувачем положень базується на значному обсязі опрацьованих наукових джерел, аналізі робіт українських та іноземних науковців, використанні методологічного апарату соціальної філософії, критичному підході до використаної інформації, обговоренні основних положень дисертаційної роботи на міжнародних та національних науково-практичних конференціях.

Структурні елементи дисертації – анотація, вступ, три розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел та додатки – логічно взаємопов'язані, що забезпечує цілісність і послідовність викладення. Науковий апарат застосовано коректно, системно та методологічно виважено.

Мова дисертаційної роботи характеризується науковістю, логічною послідовністю викладу матеріалу та належним рівнем академічної культури. Авторка коректно використовує фахову термінологію, забезпечуючи концептуальну цілісність дослідження та аргументованість висновків. Стиль викладу відповідає вимогам до наукових праць такого рівня, відзначається змістовністю, структурованістю та належним рівнем узагальнення теоретичного матеріалу.

Дисертація Бурашнікової Олени Сергіївни «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз» викладена і

оформлена відповідно до вимог, передбачених пп. 6, 7, 8 та 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ від 21 березня 2022 р. № 341, від 19 травня 2023 р. № 502 та від 03 травня 2024 р. № 507), а також вимогам Наказу МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017.

За формою, змістом і обґрунтуванням висновків дисертаційна робота є кваліфікованим, завершеним дослідженням, виконаним на високому теоретичному, методичному та методологічному рівні. Тема, мета, завдання і зміст дисертації повністю відповідають паспорту спеціальності 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії, за якою вона представлена до захисту. Дисертаційне дослідження Бурашнікової Олени Сергіївни відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання.

3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Основні складові наукової новизни, що виносяться на захист конкретизуються у таких положеннях:

уперше:

– сформовано методологію дослідження цифровізації податкової системи, яка розгортається від діалектичного до синергетичного, постструктуралістського, постмодерного та аксіологічного методів, що дозволяє вперше концептуалізувати цифровізацію податкової системи як соціально-філософський феномен сучасності, у якій цифрові технології стають інструментом формування нових моделей алгоритмічно опосередкованої справедливості та довіри, забезпечуючи трансформацію державності у напрямі цифрової, сервісно-орієнтованої та

сталорозвиненої парадигми.

– досліджено ризики цифровізації податкової системи в умовах становлення цифрової цивілізації. Ризики цифровізації податкової системи розглядаються як цивілізаційний процес, що трансформує знання, соціальну реальність, систему цінностей. Гносеологічно ризики цифровізації податкової системи змінюють способи отримання та використання інформації, формуючи нові механізми прийняття рішень на основі даних і алгоритмів. Онтологічно вони створюють нову реальність податкових відносин, де взаємодія між державою та платниками податків відбувається через цифрові платформи та інформаційні системи. Аксиологічно переосмислюють баланс між ефективністю управління та захистом прав і свобод людини, ставлячи у центр уваги прозорість, справедливість і довіру до державних інституцій.

– сформовано соціально-філософську модель цифровізації податкової системи як чинника сталого розвитку в умовах повоєнного відновлення України, що представляє собою виявлення онтології держави, яка поєднує ефективність, прозорість та соціальну справедливість. Розкрито подвійний характер цифровізації, яка одночасно трансформує управлінські практики та формує нові структури довіри і взаємодії в цифровому суспільстві. Показано, що така модель сприяє консолідації соціальної спільноти, інтеграції у глобальний інформаційний простір та розвитку інституцій, здатних забезпечити стійкі принципи сталого розвитку. Філософський аспект передбачає баланс між державними інтересами та правами платників податків, формування цінностей відповідальності та взаємної підтримки для забезпечення сталого розвитку та ефективного повоєнного відновлення країни.

удосконалено:

– поняттєво-категоріальний апарат цифровізації податкової системи як осмислення нових форм справедливості й довіри в епоху цифрової держави, у межах якого цифровізація податкової системи концептуалізується як соціальний процес трансформації державної влади та податкових відносин, поєднуючи її із

технологічною модернізацією адміністрування. Запропоновано авторське визначення категорії «цифрова податкова довіра» як нового виду інституційної довіри, що виникає через алгоритмічне опосередкування владних рішень і забезпечує легітимацію цифрової державності. Розкрито поняття «алгоритмічна справедливість» як філософсько-етичну категорію, що трансформує принцип рівності оподаткування в умовах автоматизованого адміністрування. Доведено, що цифровізація призводить до трансформації податкової системи від фіскально-контрольної до сервісно-аналітичної моделі;

– систематизовано сучасні концепції цифровізації податкової системи як чинника сталого розвитку, що враховує глобальні виклики – цифровізацію, автоматизацію податкового адміністрування, боротьбу з ухиленням від сплати податків та забезпечення прозорості. Сучасні концепції розвиваються у контексті синтезу технологічних, соціально-економічних і управлінських аспектів, що дозволяє оцінити не лише ефективність інструментів ІІІ, а й їхній вплив на природу податкових відносин, соціальні цінності та форму взаємодії держави і суспільства. Вони виступають ключовим чинником сталого розвитку, забезпечуючи економічну стабільність, підвищуючи прозорість державних інститутів, сприяючи соціальній справедливості та формуванню довіри між громадянами та державою. Обґрунтовано, що сучасні концепції цифровізації податкової системи виступають цивілізаційним механізмом прогресу, який поєднує технологічний розвиток із морально-етичними та соціальними цінностями;

– репрезентовано напрями удосконалення цифровізації податкової системи як втілення нової моделі суспільного договору між державою і громадянином, що відображає трансформацію онтологічних та аксіологічних засад суспільного договору, передбачає перехід від ієрархічно-контрольної моделі до мережевої, партнерсько-сервісної, опосередкованої цифровими технологіями. В умовах повоєнного відновлення України ця модель набуває особливого значення як чинника сталого розвитку цифрової трансформації державного управління,

електронних сервісів податкових органів, відновлення інституційної довіри, забезпечуючи становлення суспільного договору між державою і громадянином, що сприятиме легітимації публічної влади через прозорість, підзвітність і відкритість податкового адміністрування в умовах повоєнного відновлення України.

набули подальшого розвитку:

– положення про еволюцію історико-філософських передумов оподаткування як чинника сталого розвитку, яке в античній думці розглядалося крізь призму обов'язку громадянина перед полісом; у середньовічній традиції як елемент морального порядку та божественної ієрархії; у добу Нового часу як складова суспільного договору і гарантія захисту прав. Просвітницька філософія надала податкам нормативного виміру, пов'язавши їх із принципами справедливості, рівності та загального блага. У ХХ столітті податкова система почала сприйматися як механізм соціальної перерозподільчої політики, що забезпечує баланс між економічною ефективністю та соціальною рівністю. У сучасному контексті сталого розвитку оподаткування постає як інструмент реалізації довгострокових цілей – екологічної відповідальності, міжпоколінної справедливості, інклюзивного економічного зростання. Доведено, що оподаткування стає не лише фіскальним механізмом, а й регулятором ціннісних орієнтацій суспільства;

– положення про міжнародний досвід використання ШІ у системі цифровізації податкової системи, включаючи автоматизацію податкового адміністрування, протидію ухиленню від сплати податків, забезпечення прозорості. Показано філософсько-методологічне осмислення впливу технологій на податкові відносини, соціальні цінності та взаємодію держави і суспільства, а також визначення інноваційних підходів до адаптивного та стратегічного управління податковими системами в умовах глобалізації. ШІ впливає на податкову сферу в кількох напрямках, включаючи автоматизацію, прогностичну аналітику, виявлення шахрайства, податкове планування, дотримання податкового законодавства,

зниження витрат та покращення обслуговування платників податків. Крім того, ІІІ застосовується в таких галузях, як підвищення продуктивності, покращення взаємодії з платниками податків, виявлення податкових тенденцій та багатоканальну взаємодію з платниками податків. Цифровізація податкової системи – це не лише технічне вдосконалення обліку та адміністрування, а глибокий соціокультурний процес, що змінює саму структуру взаємодії між державою і громадянином;

– положення про цивілізаційну готовність України до цифровізації податкової системи як чинника забезпечення сталого розвитку в умовах повоєнного відновлення, що включає не лише технологічну та інституційну складові, але й соціокультурні, ціннісні та комунікативні аспекти розвитку суспільства в умовах трансформаційних змін, зокрема ідей мережевого суспільства, комунікативної раціональності та владно-дискурсивних практик, що дозволило виявити її як інструмент підвищення ефективності державного управління та водночас механізм трансформації соціального контролю.

Теоретичне значення дисертації. Дисертаційне дослідження має значний теоретичний внесок у розвиток соціально-філософської та економічної науки, оскільки розширено наукове розуміння феномену цифровізації податкової системи як складного соціально-економічного явища, що впливає на функціонування державних інститутів та суспільних відносин. Систематизовано концептуальні підходи до аналізу впливу цифрових технологій на податкове адміністрування, що дає змогу окреслити рамки для подальших досліджень у сфері цифрової економіки та податкової політики. Визначено соціально-філософські аспекти цифровізації, включно з питаннями справедливості, легітимності, етики та приватності, що дозволяє поєднати економічний та гуманістичний підходи до вивчення цифрових трансформацій. Розроблено теоретичні моделі взаємозв'язку між цифровізацією податкової системи та принципами сталого розвитку, що сприяє формуванню нових наукових уявлень про взаємодію технологій, економіки та соціуму. Закладено

підвалини для практичного застосування результатів у державній політиці та податковому регулюванні, створюючи теоретичну основу для формування ефективних і етичних моделей цифрового податкового адміністрування

Практичне значення отриманих результатів. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення податкової політики, підвищення прозорості та ефективності цифрового адміністрування, а також для розробки нормативно-правових актів. Вони можуть бути застосовні у таких дисциплінах та сферах: економіка та фінанси для розробки цифрових моделей податкової політики та бюджетного планування; правознавство та державне управління для формування етичних і легітимних механізмів цифрового оподаткування; соціологія та соціальна філософія для оцінки впливу цифровізації на соціальні відносини, довіру громадян та соціальну справедливість; інформаційні технології та кібербезпека для автоматизація процесів адміністрування податків та захист даних; сталий розвиток та екологічна економіка для інтеграції принципів сталого розвитку у цифрову економіку та податкову політику; філософські дисципліни – соціальна філософія, філософія права, етика, політична філософія, філософія технологій та постмодернізму. Результати дослідження можуть бути використані у освітньому процесі при викладанні спецкурсів з філософських дисциплін, зокрема: «Філософія економіки», «Філософія технологій»; «Філософія права», «Філософія технологій», «Філософія управління», «Філософія постмодернізму». Дослідження може стати корисним для розробки концептуальних засад державних програм, спрямованих на оптимізацію функціонування складних соціальних систем в умовах цифрової трансформації. Дослідження має комплексне значення, так як теоретично поглиблює науковий дискурс про цифровізацію та сталий розвиток, а практично забезпечує підґрунтя для впровадження ефективних, етичних та соціально справедливих моделей цифрового податкового адміністрування.

4. Кількість наукових публікацій, повнота висвітлення результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами.

Основні ідеї та результати дисертаційного дослідження викладені автором у 37 публікаціях, серед яких: 6 статей – надрукованих у наукових фахових виданнях, затверджених МОН України категорії Б, із яких – 1 економічного профілю; 1 – одноосібний розділ монографії у закордонному періодичному виданні (США); 1 – розділ колективної монографії у закордонному періодичному виданні, що індексується у наукометричній базі даних Scopus; 1 – розділ у колективній монографії у вітчизняному видавництві; 28 – тез доповідей на міжнародних, всеукраїнських та університетських конференціях.

Аналіз наукових праць О.С. Бурашнікової дає можливість стверджувати, що опубліковані матеріали повною мірою відображають основні положення висновків дослідження та відповідають Наказу МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» № 1086/34057 від 08 жовтня 2019 р.

Список публікацій здобувача за темою дисертації, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації:

Публікації у наукових фахових виданнях України з філософських наук:

1. **Бурашнікова О. С.** Міжнародний досвід цифровізації у податковій сфері. *Humanities studies. Zaporizhzhia* : Publishing house «Helvetica», 2023. 14 (91). С. 148-157.

DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2023-14-91-17>

URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/277865/272613>

2. **Бурашнікова О. С.** Філософія цифровізації податкової системи у контексті державності та сталого розвитку. *Humanities studies. Zaporizhzhia*: Publishing house «Helvetica», 2025. № 24(101). С. 9–21.

DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-24-101-01>

URL: <https://humstudies.com.ua/article/view/340853/328845>

3. Бурашнікова О. С. Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Одеса, 2025. № 55. С. 12-18.

DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v055.2025.2>

URL: https://apfs.nuoua.od.ua/archive/55_2025/4.pdf

4. Бурашнікова О. С. Соціально-філософський аналіз цифровізації податкової системи як втілення нової форми суспільного договору. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2025. Випуск 62, С. 24-34.

DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.62.3>

URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/62_2025/5.pdf

5. Бурашнікова О. С. Концепція цифрової податкової системи як підґрунтя держави сталого розвитку в умовах повоєнного відновлення України. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2025. Випуск 63, С. 45–55.

DOI: <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.63.5>

URL: https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/63_2025/7.pdf

Стаття, яка додатково відображає наукові результати дисертації:

6. Воронкова В. Г., Бурашнікова О. С. Синергетична методологія дослідження цифрових інструментів ефективного функціонування податкової системи. *Цифрова економіка та економічна безпека*. Одеса: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. 2024. Вип. 1(10) С. 60-66.

DOI: [10.33930/ed.2019.5007.47\(12\)-6](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.47(12)-6)

URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/301/287>

Розділи зарубіжних монографій:

7. **Бурашнікова О. С.** Міжнародний досвід побудови цифрових та інтелектуальних податкових сервісів та систем. *Vectors of the development of science and education in the modern world* : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 46-66.

<https://doi.org/10.51587/9798-9866-95976-2023-014-46-66>

URL: <https://surl.li/pnxago>

Розділи монографії в закордонному періодичному виданні, що індексується у наукометричній базі даних Scopus:

8. Voronkova V., Nikitenko V., Metelenko N., Silina I., Popova A., Slyusar M., **Burashnikova O.**, Afonov R. Synergy of digital technologies and green development and their impact on achieving a sustainable environment in the conditions of instability. *Transformations of national economies under conditions of instability*. Collective monograph Edited by Tetiana Cherniavska. Tallinn Estonia. P. 73-111.

DOI: <https://doi.org/10.21303/978-9916-9850-6-9.ch3>

URL: <https://monograph.route.ee/rout/catalog/book/978-9916-9850-6-9>

Розділи монографій у вітчизняному видаництві

9. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О., Фурсін О. О., Коломоєць І. В., Фурманова О. В, Грамчук М. О., **Бурашнікова О. С.** *Цифрова трансформація екологічного менеджменту: гуманізм, урбанізм, туризм і право в контексті сталого розвитку. Екологічний менеджмент у системі цифрових інновацій сталого розвитку: стратегії для зеленої економіки та бізнесу* / За ред. д.філософ.н., проф. Воронкової В. Г., д.е.н., проф. Метеленко Н. Г.: Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 71-141.

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-542-9-2>

URL: <https://surl.li/swwxjv>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Бурашнікова О. С. Стратегія цифрових трансформацій управління системи податкової служби: теорія і сучасна практика. *The 14th International scientific and practical conference «Science, innovations and education: problems and prospects»* (August 25-27, 2022). CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2022. С. 410-419.

URL: <https://surl.li/itkcgf>

11. Бурашнікова О. С., Воронкова В. Г. Зарубіжний досвід цифровізації податкової служби у країнах ЄС. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції за участю молодих науковців «Актуальні питання сталого науково-технічного та соціально-економічного розвитку регіонів України»*. Запорізький національний університет. Запоріжжя, ЗНУ, 2022. С. 97-100.

URL: https://www.znu.edu.ua/ii_znu/nauka/conf2/znrbyk_22.pdf

12. Бурашнікова О. Стратегія цифрових трансформацій управління системи податкової служби. *Цифрова трансформація соціоекономічних, управлінських та освітянських систем сучасного суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23-24 листопада 2022 року* / Ред.-упорядник: д.філософ.н., проф., В. Г. Воронкова. Львів: Liga-Pres, 2022. С. 35-42.

URL: <https://surl.li/zvlalb>

13. Бурашнікова О. С. Стратегія цифрових трансформацій управління системи податкової служби (на прикладі Запорізького регіону). *Проблеми та перспективи впровадження європейського досвіду диверсифікації сільського туризму в Україні на засадах креативності та збалансованості: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції 13-14 жовтня 2022 року*. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 62.

14. Мар'єнко В. Ю., **Бурашнікова О. С.**, Грамчук М. О. Технології інформаційного забезпечення менеджменту як нового наукового напрямку XXI століття. *XI наукова конференція «Наукові підсумки 2022 року»: збірка наукових праць* (20.12.2022 р.). Харків : Технологічний центр, 2022. С. 66.

URL: <https://lnk.ua/EEMrQzvTj>

15. **Бурашнікова О. С.**, Воронкова В. Г. Цифрові технології медицини у країнах ЄС. *Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині) : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 лютого 2023 року)*. Запоріжжя : ЗДМУ, 2023. С. 47-49.

URL: <https://lnk.ua/JGRk30LEt>

16. **Бурашнікова О. С.** Принципи оподаткування як чинники сприяння економічному розвитку. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2023»*. Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. Т.5. С. 204-206.

URL: <https://surl.li/dcvprk>

17. **Бурашнікова О.** Інноваційна політика впровадження «цифрового податку» епохи цифрової економіки. *Managerial, social and technological innovations – the basis of the public good – Vadybinės, socialinės ir technologinės inovacijos – visuomenės gerovės pagrindas : tarptautinės mokslinės – praktinės konferencijos tezių rinkinys*. Lithuania Marijampolė, Marijampolės kolegija, 2023. С. 11-12.

URL: <https://lnk.ua/gL1xKgckh>

18. **Бурашнікова О. С.** Трансформація податкової системи в умовах цифрової економіки. *Геостратегічні трансформації та траєкторія національної безпеки в контексті відбудови і сталого розвитку України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 травня 2023 року, м. Запоріжжя) / наук. ред. Н. Г. Метеленко ; Інженерний навчально-науковий*

інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету. Одеса : Олді+, 2023. С. 253-257.

URL: https://www.znu.edu.ua/ii_znu/nauka/conf7/zbirnyk_23.pdf

19. Воронкова В. Г., **Бурашнікова О. С.** Міжнародний досвід податкових систем світу: податкова система у Сінгапурі. *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції за участю молодих науковців «Актуальні питання сталого науково-технічного та соціально-економічного розвитку регіонів України» 17-20 жовтня 2023 року Запоріжжя: ЗНУ, 2023. С. 528-529.*

URL: https://www.znu.edu.ua/ii_znu/nauka/conf6/zbirnyk_23.pdf

20. **Бурашнікова О.** Синергетична методологія аналізу податкової системи. *Формування цифрових компетентностей у процесі викладання дисциплін «цифрової гуманітаристики» та управлінсько-економічного циклу в умовах діджиталізації : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23-24 листопада 2023 року / Наукові редактори: д.філософ.н., проф., В. Г. Воронкова, д.е.н., проф. Метеленко Н.Г. Львів: Торунь-Liha-Pres, 2023. С. 269-275.*

URL: <https://surl.li/odvgyq>

21. **Бурашнікова О. С.** Сучасний стан та креативні цифрові технології у податковій сфері (міжнародний досвід). *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах» (5-6 грудня 2023р., м. Запоріжжя)/за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя, ЗНУ, 2023. С. 338-340.*

URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/19174/1/0057006.pdf>

22. **Бурашнікова О. С.** Формування новітньої парадигми податкової системи у країнах ЄС. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції 17-19 квітня 2024 р. Електронне видання у 2 т. / відп. ред. та упоряд. В. В. Храпкіна, К. В. Пічик. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2024. Т.1. С. 40-44.*

URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/44750/1/TEZY.pdf>.

23. Бурашнікова О. Нові можливості та виклики для управління податками в умовах цифровізації. *Theory and Practice: Problems and Prospects: International Scientific-Practical Conference: Book of Abstracts*, 14th–15th of May. Virtual Conference. Kaunas, Lithuanian Sports University, 2024. С. 36.

URL: <https://lnk.ua/s1pboF3b3>

24. Бурашнікова О. Екологічне оподаткування підприємств в умовах цифровізації. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: матеріали V-ої Міжнародної науково-практичної конференції, 16-17 травня 2024 року* / За заг. редак. проф. Ткаченко А. М. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2024. С. 355-357.

URL: <https://surl.li/dpnrms>

25. Бурашнікова О. С. Податкова система медичної галузі в країнах Європейського союзу. Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. Матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. С. 281-283.

URL: https://mphu.edu.ua/upload/razdel/240405_zb.pdf

26. Бурашнікова О. С. Синергетична парадигма податкової сфери. *Нові горизонти розвитку бізнесу в умовах сучасних викликів. Можливості та механізми підтримки бізнесу в умовах європейської інтеграції* [Електронний ресурс] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. здоб. вищ. освіти і мол. вчених, 26 квітня 2024 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2024. С. 135-141.

URL: <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/konferentsiyi/>

27. Бурашнікова О. Технології інформаційного забезпечення (ІТ) у менеджменті податкової системи (досвід країн ЄС). *Збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2024»*. Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. Т.5. С. 353-354.

URL: <https://surl.lt/hefdhu>

28. Бурашнікова О. С., Воронкова В. Г. Нововведення у сфері оподаткування в умовах сучасних викликів: зарубіжний досвід. *Інженерні інновації та розбудова національної економіки : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю. М. Потебні (09–10 травня 2024 року, м. Запоріжжя) / наук. ред. Н. Г. Метеленко ; Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 899-903.*

URL: https://www.znu.edu.ua/ii_znu/nauka/conf10/zbirnyk_24.pdf

29. Бурашнікова О. С. Екологічний податок у Китаї як основа зеленої системи оподаткування, охорони довкілля та формування екологічно орієнтованої економіки. *Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції за участю молодих учених та здобувачів вищої освіти «Актуальні питання суспільства у сферах екологічної та цивільної безпеки, енергозбереження, менеджменту та економіки».* Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. С. 228-232.

URL: <https://lnk.ua/yGX53Ntzip>

30. Бурашнікова О. С. Цифрова податкова система як чинник сталого розвитку: міжнародні податкові правила. *Сучасні перспективи розвитку обліку, фінансів, економіки, управління, права та інженерії : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2024 р., м. Запоріжжя) / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 259-260.*

URL: https://www.znu.edu.ua/ii_znu/nauka/sprofeupi25/zbirnyk.pdf

31. Бурашнікова О. С. Особливості оподаткування в розвинених країнах Азії: порівняльний аналіз. *Менеджмент та маркетинг як фактори розвитку бізнесу : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції 23-24 квітня*

2025 р. у 2 т. / відп. ред. та упоряд. В. В. Храпкіна, К. В. Пічик. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2025. Т.1. 587 с.

URL: <https://surl.li/baccdq>

32. Бурашнікова О. Податкові системи країн Азії: структура, особливості та тенденції розвитку. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених «Молода наука-2025»*. Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. Т.5. С. 94.

URL: https://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc//2025/tom_5.pdf

33. Бурашнікова О. С. Вплив податкового контролю на функціонування криптовалют і блокчейн-технологій: регуляторні механізми та виклики прозорості. *Інженерні інновації та розбудова національної економіки : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю. М. Потебні (15–16 травня 2025 року, м. Запоріжжя) / наук. ред. Н. Г. Метеленко ; Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2025. С. 755-760.*

URL: https://www.znu.edu.ua/ii_znu/nauka/2025/4zbirnik_konfer_2025.pdf

34. Бурашнікова О. С. Цифрові технології в податковій системі: можливості, виклики та перспективи *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва та торгівлі: матеріали VI-ої Міжнародної науково-практичної конференції, 15-16 травня 2025 року. / За заг. редак. проф. Ткаченко А. М. Електрон. дані. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2025. С. 199-200.*

URL: https://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc//2025/tom_5.pdf

35. Бурашнікова О. С., Воронкова В. Г. Соціально-філософські засади цифрової податкової культури як маркера суспільства: між технологією та відповідальністю. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції за участю молодих учених та здобувачів вищої освіти «Актуальні питання суспільства у сферах екологічної та цивільної безпеки, енергозбереження,*

менеджменту та економіки». Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. С. 170-172.

URL: <https://surl.li/txygdx>

36. Бурашнікова О. С. Світоглядні передові моделі цифровізації податкової системи в контексті глобальних викликів. *Вплив штучного інтелекту на розвиток людини, суспільства, освіти, культури, економіки в умовах війни і поствоєнного відновлення : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції 21–22 листопада 2025 року / ред.-упорядники: д. філософ. н., проф. В. Г. Воронкова, д. е. н., проф. Н. Г. Метеленко. Львів. Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 180-185.*

URL: <https://lnk.ua/vlhTNRR3a>

37. Бурашнікова О. С. Феномен податкової системи медицини та «здоров'я як суспільного блага». *Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини: зб. матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 лютого 2026 року).* Запоріжжя: ЗДМФУ, 2026. С. 63-65.

URL: https://mphu.edu.ua/p_4060.html

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією **Бурашнікової О.С.** «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз» та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки публічної презентації дисертації під час засідання кафедри (протокол №14 від 28 травня 2026 р.), вважаємо, що:

1. Дисертація **Бурашнікової Олени Сергіївни** «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз» є завершеним науковим дослідженням з актуальних питань філософії, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива

наукова новизна, теоретичне та практичне значення, що свідчить про істотний особистий внесок здобувача.

2. Дисертація **Бурашнікової Олени Сергіївни** «Феномен цифровізації податкової системи як чинник сталого розвитку: соціально-філософський аналіз» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 033 Філософія у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні кафедри:
завідувач, професор кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи,
факультету соціології та управління ЗНУ
д.філос. н., професор

Т.І. Бутченко

Член експертної групи:
професор кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи
факультету соціології та управління ЗНУ,
д.філос.н., доцент

О.П. Масюк

Член експертної групи:
професор кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи
факультету соціології та управління ЗНУ
д.філос. н., доцент

І.Ю. Чайка

Член експертної групи:
доцент кафедри соціології
факультету соціології та управління ЗНУ
к.філос. н., доцент

О.С. Сорокіна